

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_678
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Gramatické tvary a konstrukce
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Zájmena, číslovky
Pořadové číslo DUMu:	18
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá problematikou zájmen a číslovek. Rozlišuje jednotlivé druhy zájmen a číslovek, zabývá se jejich skloňováním. Součástí materiálu je také závěrečný test, který shrnuje získané poznatky.
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.
Výsledky vzdělávání:	Žák se orientuje se ve výstavbě textu.
Vytvořeno dne:	26. 8. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Zájmena, číslovky

Zájmena

- zastupují podstatná nebo přídavná jména nebo na ně odkazují
- jsou ohebná => skloňují se
- ve větě mohou být podmětem, doplňkem, přívlastkem
- určujeme u nich tyto mluvnické kategorie: pád, číslo, rod

Druhy zájmen

1. **Osobní** – např. já, ty, on, ona ...
2. **Přivlastňovací** – můj, tvůj, jeho, její, náš ...
3. **Ukazovací** – ten, ta, to, tento ...
4. **Tázací** – kdo, co, jaký, který, čí
5. **Vztažná** – kdo, co, jaký, který, čí, jenž
6. **Neurčitá** – někdo, něco, leckdo, ledaco, cokoli ...
7. **Záporná** – nikdo, nic, nijaký, ničí, žádný

Skloňování zájmen

- zájmena bezrodá (nelze u nich určit rod) – např. já, ty – mají zvláštní skloňování
- některá zájmena rodová (lze u nich určit rod) mají zájmenné skloňování podle vzoru ten (tvrdý vzor) a náš (měkký vzor)
- některá zájmena rodová mají skloňování podle vzorů přídavných jmen (jarní, mladý)

Číslovky

- vyjadřují počet, pořadí
- jsou ohebné => skloňují se
- ve větě mají funkci přívlastku
- určujeme u nich mluvnickou kategorii pádu

Druhy číslovek

1. **Základní** – označují počet
2. **Řadové** – označují pořadí
3. **Druhové** – označují počet druhů
4. **Násobné** – označují opakování děje

Skloňování číslovek

- některé číslovky se skloňují jako podstatná jména (např. polovina)
- některé číslovky se skloňují jako přídavná jména (např. první)
- některé číslovky se skloňují jako zájmena (např. jeden) – podle vzoru ten

Závěrečný test

1. Doplňte zájmena ve správném tvaru

V _____ (náš) ulici včera netekla voda. Včera jsem viděla _____ (váš) maminku. Odevzdej mi to do _____ (tento) data. Našli jsme štěně před _____ (náš) dveřmi. Bylo to všechno na _____ (náš) bedrech.

2. Doplňte číslovky ve správných tvarech

Policie dnes vyjíždí již k _____ (několikátý) nehodě. Bydlím v _____ (5) patře. Přejeme ti všechno nejlepší k _____ (15) narozeninám. Přišel jsem o _____ (1) _____ (1/3) zápasu.

Řešení závěrečného testu

V naší ulici včera netekla voda. Včera jsem viděla vaši maminku. Odevzdej mi to do tohoto data. Našli jsme štěně před našimi dveřmi. Bylo to všechno na našich bedrech.

Policie dnes vyjíždí již k několikáté nehodě. Bydlím v pátém patře. Přejeme ti všechno nejlepší k patnáctým narozeninám. Přišel jsem o první třetinu zápasu.

Použitá literatura

HLAVSA, Zdeněk. Český jazyk pro střední odborné školy a studijní obory středních odborných učilišť všech typů. 2. přeprac. vyd., v SPN 1. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1996, 278 s. ISBN 80-859-3730-1

MUŽÍKOVÁ, Olga. *Odmaturuj! z českého jazyka: rozšířené vydání doplněné o praktickou část.* 3., dopl. vyd. Brno: Didaktis, c2007, 168 s. ISBN 978-80-7358-082-7.